

ПУТ КРОЗ СТОЛЕЋА — 100 ГОДИНА РАДНИЧКОГ ПОКРЕТА У ПОЉСКОЈ*)

Септембра ове године навршава се сто година од оснивања у Варшави прве марксистичке партије пољске радничке класе — Социјално-револуционарне партије „Пролетаријат”.

На стогодишњицу тог догађаја, у нашој партији — Пољској уједињеној радничкој партији — враћамо се изворима покрета. Као што је познато, ова годишњица пада у необично тешко време, али, уједно и у време богато значајним догађајима који несумњиво представљају преломни период за нашу радничку класу, народ и земљу.

Девети ванредни Конгрес ПУРП, у посебној одлуци поводом стогодишњице радничког покрета у Пољској, између осталог је констатовао: „Наша партија је наследник читаве прошлости и баштине пољског радничког покрета, са свим успесима и поразима, добрим и лошим искуствима”.

Пољски раднички покрет је прошао тежак и сложен пут борбе за независност земље, за промену друштвеног поретка и друштвени напредак. Наш покрет је тежио трајном усвајању теорије марксизма-лењинизма, његовој све потпунијој примени у свом програму и борби историјске мисије радничке класе. У току тих сто година је долазило до промена у организацијским облицима Партије и у формулисању њеног програма, али је доследно и константно у програму био очуван фундаментални принцип Партије и покрета — патриотизам и интернационализам.

Није могуће у неколико реченица приказати достигнућа пољског радничког покрета у решавању основних проблема друштва и земље, а још мање могуће осветлити читав сложен контекст тог столећа у Пољској, у њеним унутрашњим и спољним приликама. Сматрамо да ће то, бар у извесној мери, учинити наша изложба. Дозволите ми само да посебно констатујем да ово столеће није — како то покушавају да докажу наши непријатељи и политички противници — само низ грешака, неуспеха и пораза:

Могу се лако проверити следеће историјске чињенице:

— Политички покрет пролетаријата, његова идејна и организаторска активност, положили су темеље савезништва раднич-

*) Уводна реч Виктора Кинецког, амбасадора НР Пољске у Југославији, на отварању изложбе Музеја историје радничког покрета им. „Мартина Каспрзака” из Познања — у Београду, 22. IX 1982. године у Музеју револуције народа и народности Југославије.

ке класе са сељаштвом и интелигенцијом у борби за основне класне и национални циљеве.

— Овај покрет је унео свест о повезаности патриотизма са социјалистичким интернационализмом.

— Политичка мисао пољске левице је трајно повезала своје циљеве: постизање националног напретка и друштвене правде са идејама националног ослобођења; она је била почетак стицању независности Пољске и њене безбедности у новим, праведним границама, у трајном савезништву са Совјетским Савезом и социјалистичком заједницом.

— Под вођством Партије утемељени су друштвено-систематски социјалистички преображаји (политички, економски и културни) они који омогућавају остварење принципа друштвене правде и демократије.

Данас — и поред тешкоћа на нашем путу — када упорно радимо на превазилажењу садашње политичке и привредне кризе и слабости у самој Партији, на ефикасној заштити Партије и државе од деформација, ми снагу и веру црпемо у великој мери из трајних достигнућа нашег класног покрета, из неутуђивих традиција и наслеђа претходних генерација бораца нашег радничког покрета, из наслеђа наше земље и њеног доприноса међународној заједници.

Чини ми се да је право место и време за то да се истакну историјске и пријатељске везе које су у минулим деценијама спалеле пољски и југословенски раднички покрет, пре свега за време борбе против фашизма, за време заједничке борбе за мир, суверенитет и безбедност народа Пољске и Југославије на њиховом путу изградње социјализма. Са задовољством констатујемо да у СКЈ и у СФРЈ постоји разумевање за проблеме Пољске и ПУРП, као и то да се постојано — као и у претходним периодима — и данас, у осамдесетим годинама, развија пријатељска и свестрана, обострано корисна билатерална сарадња.

Дозволите ми да се у име наше Партије, у име Амбасаде НР Пољске у Београду и у своје име, захвалим на организацији ове изложбе и пруженој могућности да се југословенска јавност упозна са историјом пољског радничког покрета.